

X. HOSPODAŘENÍ STÁTNÍHO ROZPOČTU A ROZPOČTŮ ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁVNÝCH CELKŮ

(zpracovalo MF ČR)

A. Hospodaření státního rozpočtu²⁰

Celkové příjmy státního rozpočtu za 1. pololetí roku 2007 ve výši 483,3 mld. Kč představovaly 50,9 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 3,1 %. **Celkové výdaje** ve výši 482,0 mld. Kč představovaly 46,3 % rozpočtu po změnách a meziročně vzrostly o 4,5 %. **Vykázaný přebytek** státního rozpočtu 1,3 mld. Kč byl o 6,4 mld. Kč nižší než ve stejném období roku 2006.

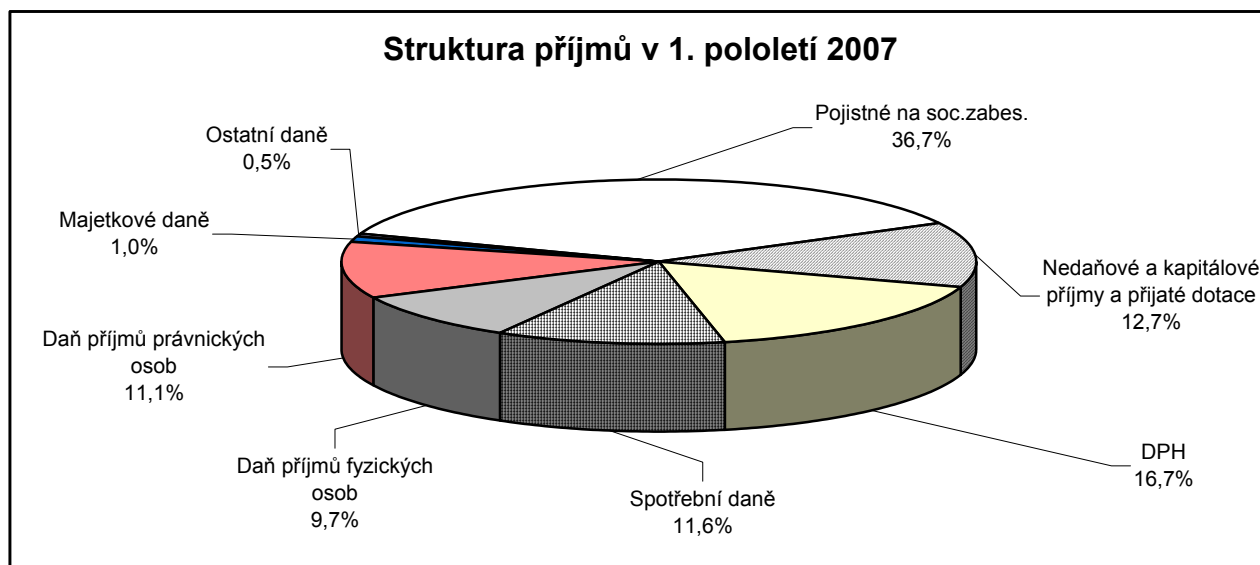
Plnění státního rozpočtu

v mld. Kč

	Skutečnost leden až červen 2006	2007			Plnění rozpočtu po změnách v %	Index 2007/2006
		schválený rozpočet	rozpočet po změnách	skutečnost leden až červen		
Příjmy celkem	468,82	949,48	949,52	483,32	50,9	103,1
Výdaje celkem	461,18	1 040,78	1041,00	482,05	46,3	104,5
Saldo	7,64	-91,30	-91,48	1,27	x	16,7

Příjmy státního rozpočtu

Z celkových příjmů SR představovaly **daňové příjmy** 245,3 mld. Kč (47,4 % rozpočtu), **příjmy z pojistného na sociální zabezpečení** 177,0 mld. Kč (49,9 %) a **ostatní příjmy** 61,0 mld. Kč (75,2 %).

Příjmy z daní a poplatků dosáhly za první pololetí letošního roku 245,3 mld. Kč, což představuje 47,4 % rozpočtu a meziroční růst o 1,1 %.

Na **dani z přidané hodnoty** bylo za 1. pololetí letošního roku vybráno 80,3 mld. Kč, tj. 49,1 % rozpočtu. Meziroční růst o 14,0 % je proti rozpočtované dynamice vyšší o 5,7 procentního bodu. Inkaso **spotřebních daní** dosáhlo výše 56,0 mld. Kč, což představuje 42,6 % rozpočtu a meziroční pokles o 14,4 %. Rozhodující váhu v plnění jejich celkového inkasa má daň z minerálních olejů a tabákových výrobků.

Spotřební daň z minerálních olejů v celkové výši 37,9 mld. Kč zaznamenala proti stejnému období roku 2006 růst o 5,6 %. Z této částky plyne do příjmů státního rozpočtu 90,9 % a 9,1 % výnosu daně je určeno Státnímu fondu dopravní infrastruktury. Jeho příjem z této daně za hodnocené období činil 3,5 mld. Kč. Odvedená **spotřební daň z tabákových výrobků** klesla ve sledovaném období meziročně o 41,6 % (změny sazby a možnost předzásobení v roce 2006), celkové inkaso činilo 16,1 mld. Kč.

Inkaso ostatních váhově méně významných položek (daň z vína a meziproductů, piva a lihu) dosáhlo v souhrnu hodnoty 5,5 mld. Kč a proti srovnatelnému období roku 2006 bylo o 3,8 % vyšší.

²⁰ Podrobnější přehled o plnění a meziročních změnách příjmů a výdajů státního rozpočtu ukazuje tabulka 10.1 v tabulkových přehledech

Daně z příjmů právnických osob svým objemem 53,6 mld. Kč představovaly 49,8 % rozpočtu a byly pod úrovní loňského inkasa o 3,4 %.

Inkaso ze všech tří položek daně z příjmů fyzických osob dosáhlo 46,5 mld. Kč, tj. 47,4 % rozpočtu, při meziročním růstu o 7,5 %. **Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti** dosáhla 40,0 mld. Kč při plnění rozpočtu na 47,8 % a meziročním růstu o 12,2 %. **Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů** dosáhla 2,7 mld. Kč, což představuje 53,4 % rozpočtu a meziroční růst o 9,4 %. Její inkaso nevykázalo odchylku od dlouhodobého vývoje. **Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti** ve výši 3,9 mld. Kč znamená plnění rozpočtu na 40,6 % a proti stejnému období roku 2006 je nižší o 25,6 %.

Příjmy ze cla náležející státnímu rozpočtu byly ke konci června vykázány ve výši 0,7 mld. Kč. **Správní poplatky** zahrnuté v příjmech státního rozpočtu představovaly za 1. pololetí 2007 částku 1,9 mld. Kč a naplnily tak celoroční předpoklad na 42,0 %.

Na **daních z majetkových a kapitálových převodů** inkasoval státní rozpočet v 1. pololetí 2007 celkem 4,9 mld. Kč, což představuje 54,3 % rozpočtu a meziroční růst o 22,3 %. Z toho 4,4 mld. Kč připadá na **daň z převodu nemovitostí**.

Příjmy z pojistného na sociální zabezpečení a z příspěvku na státní politiku zaměstnanosti včetně penále, pokut a přírážky k pojistnému na nemocenské pojištění dosáhly 177,0 mld. Kč, což představuje 49,9 % rozpočtu a meziroční růst o 10,3 %. Na důchody připadá 146,9 mld. Kč. Z toho částka 24,8 mld. Kč byla inkasovaná v měsíci červnu v kapitole Ministerstva práce a sociálních věcí a byla převedena na bankovní účet důchodového pojištění po účetní uzávěrce, až v měsíci červenci.

V 1. pololetí roku 2007 dosáhly **nedaňové a kapitálové příjmy a přijaté transfery** celkové výše 61,0 mld. Kč, tj. 78,6 % rozpočtu, a je to o 4,7 mld. Kč méně než v roce 2006. Z toho **nedaňové příjmy** dosáhly 12,9 mld. Kč, tj. 93,7 % rozpočtu. **Kapitálové příjmy** dosáhly výše 0,7 mld. Kč, tj. 83,1 % rozpočtu.

V 1. pololetí roku 2007 dosáhly **přijaté transfery** výše 47,5 mld. Kč, tj. 75,2 % rozpočtu. Proti 1. pololetí loňského roku se snížily o 10,6 %. Meziroční pokles byl ovlivněn především snížením **převodů z vlastních fondů**, které dosáhlo 14,3 %. Neinvestiční přijaté transfery od EU ve výši 13,4 mld. Kč vzrostly o 1,8 mld. Kč a 13,2 mld. Kč z nich připadlo kapitole Ministerstva zemědělství. Investiční přijaté dotace od EU jsou zatím nulové. **Příjmy státního rozpočtu z EU** (převody z Národního fondu a přijaté transfery od EU) tak zatím dosáhly 17,8 mld. Kč (plnění na 28,9 %), zatímco v pololetí 2006 (včetně kompenzačních plateb) to bylo 16,2 mld. Kč (plnění na 28,4 %).

Výdaje státního rozpočtu

Celkové výdaje státního rozpočtu ve sledovaném období dosáhly 482,0 mld. Kč, tj. 46,3 % rozpočtu, při meziročním růstu o 4,5 %.

Podobně jako v předchozích letech bylo dosaženo vyššího čerpání **běžných výdajů** (47,9 % rozpočtu) proti **výdajům kapitálovým** (29,9 %).

Běžné výdaje dosáhly celkem 455,3 mld. Kč, byly plněny na 47,9 % rozpočtu a meziročně vzrostly o 4,1 %

Nízké čerpání výdajů na **platy, ostatní platby za provedenou práci a povinné pojistné placené zaměstnavatelem** 39,2 % rozpočtu (37,9 mld. Kč) je obvyklé a souvisí s měsíčním posunem v účtování. Meziroční růst o 6,4 % ovlivnilo mj. zvýšení tarifních platů od 1.1.2007.

Téměř polovina celkových výdajů v 1. pololetí 2007 směřovala **do sociální oblasti**, kde proti roku 2006 došlo k řadě legislativních změn.

Sociální dávky²¹ dosáhly celkové výše 194,7 mld. Kč, tj. 40,4 % všech výdajů, a byly plněny na 50,3 % rozpočtu při meziročním růstu o 6,7 %. Největší objem sociálních dávek (74,8 %) představovaly **výdaje na důchody**, které byly čerpány ve výši 145,6 mld. Kč, tj. na 50,7 % rozpočtu, při meziročním zvýšení o 4,0 %. Výdaje na důchody obsahují veškeré prostředky na výplatu důchodů včetně výplat důchodů do ciziny a zálohy České poště na výplatu důchodů počátkem následujícího období. Nejvyšší částka 100,1 mld. Kč byla poskytnuta na **důchody starobní**, což představuje 48,0 % rozpočtu po změnách a meziroční růst o 3,2 %. Dále byly vyplaceny **důchody invalidní** (plné a částečné) ve výši **26,5 mld. Kč** a **důchody pozůstalostní** (vdovské, vdovecké a sirotčí) ve výši **12,6 mld. Kč**.

Na **ostatní dávky**²² v sociální oblasti bylo vynaloženo 21,5 mld. Kč, tj. 55,6 % rozpočtu, což bylo téměř stejně jako v roce 2006. Z toho **dávky nemocenského pojištění** představovaly 18,6 mld. Kč, když částky pro stanovení denního vyměřovacího základu se od 1.1.2007 zvýšily z 510,- Kč na 550,- Kč a ze 730,- Kč na 790,- Kč.

²¹ důchody, ostatní dávky, výdaje na dávky státní sociální podpory a podpory v nezaměstnanosti

²² dávky nemocenského pojištění (nemocenské, podpora při ošetřování člena rodiny, peněžité pomoci v mateřství, vyrovnávací příspěvek v mateřství a těhotenství), výdaje na zvláštní sociální dávky příslušníků ozbrojených sil při skončení služebního poměru a další drobné dávky.

Dávky státní sociální podpory²³ byly čerpány v celkové výši 23,8 mld. Kč (43,9 % rozpočtu) a meziročně se zvýšily o 39,9 %. Výši čerpání ovlivnila řada legislativních opatření v sociální oblasti (zejména zákon 110/2006 Sb. o životním a existenčním minimu).

Výdaje na podporu v nezaměstnanosti dosáhly 3,8 mld. Kč, tj. 52,3 % schváleného rozpočtu a byly o 3,0 % nižší než loni. **Výdaje státu na aktivní politiku zaměstnanosti**²⁴ (vč. výdajů na programy spolufinancované z rozpočtu EU) dosáhly 2,2 mld. Kč, tj. pouze 43,5 % rozpočtu, a proti stejnému období předchozího roku byly vyšší o 7,0 %.

Neinvestiční dotace podnikatelským subjektům byly poskytnuty ve výši 11,6 mld. Kč (45,4 % rozpočtu) při meziročním růstu o 1,1 %. **Neinvestiční transfery veřejným rozpočtům centrální úrovně** byly čerpány v celkovém objemu téměř 33,6 mld. Kč, tj. na 41,4 % rozpočtu. Z toho na **transfery fondům sociálního a zdravotního pojištění** představující platby státu na zdravotní pojištění za vybrané skupiny obyvatelstva připadlo 23,8 mld. Kč, tj. 50,5 % rozpočtu. **Neinvestiční dotace státním fondům** ve výši 9,6 mld. Kč byly plněny na 28,6 % rozpočtu při meziročním poklesu o 12,3 %.

V rámci běžných výdajů státního rozpočtu vyšší objem čerpání vykázaly **neinvestiční transfery veřejným rozpočtům územní úrovně**, a to ve výši 64,2 mld. Kč (51,6 % rozpočtu) při meziročním zvýšení o 7,3 %. Z toho na sociální transfery připadlo 11,7 mld. Kč (dávky v hmotné nouzi, příspěvek zdravotně postiženým a příspěvek na péči podle zákona o hmotné nouzi).

Odvody peněžních prostředků z vlastních zdrojů Evropských společenství do rozpočtu Evropské unie jako smluvní závazek vyplývající z členství ČR v EU dosáhly v 1. pololetí 2007 celkem 12,4 mld. Kč, tj. 41,4 % rozpočtu.

Čerpání **kapitálových výdajů** v prvních šesti měsících roku 2007 ve výši 26,8 mld. Kč představovalo pouze 29,9 % schváleného rozpočtu. Meziročně se kapitálové výdaje zvýšily o 13,2 %.

Mandatorní výdaje, které je vláda povinna uhradit ze zákona, jiných právních norem či smluvních závazků státu, dosáhly ke konci června 2007 celkem 278,1 mld. Kč, tj. 48,8 % rozpočtu po změnách. Meziročně se tyto výdaje zvýšily o 2,1 %. Podíl mandatorních výdajů na celkových výdajích státního rozpočtu za sledované období dosáhl 57,7 % (o 1,3 procentního bodu méně než v roce 2006).

Mandatorní výdaje

v mil. Kč

	Skutečnost leden až červen 2006	2007			Index 2006/2005	
		schválený rozpočet	rozpočet po změnách	skutečnost leden až červen		plnění rozpočtu po změnách v %
Mandatorní výdaje	272 300	569 789	570 236	278 107	48,8	102,1
V tom: vyplývající ze zákona	255 758	525 472	525 919	261 364	49,7	102,2
vyplývající z jiných právních norem	121	156	156	71	45,5	58,7
vyplývající ze smluvních závazků	16 421	44 161	44 161	16 672	37,8	101,5

²³ zahrnují přídavek na dítě, sociální příplatek, příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, příspěvek na školní pomůcky, dávky pěstounské péče, porodné, pohřebné.

²⁴ zahrnují výdaje na rekvalifikaci, veřejně prospěšné práce, účelná pracovní místa, zaměstnanost občanů se změnou pracovní schopností a ostatní výdaje na APZ (např. investiční pobídky a cílené regionální programy).

B. Hospodaření rozpočtů územních samosprávných celků

Územní samosprávné celky jsou tvořeny od 1. července 2006 rozpočty krajů, rozpočty obcí a dobrovolných svazků obcí (DSO) a rozpočty regionálních rad regionů soudržnosti (dále jen regionální rady).

Kraje, obce a DSO získaly v 1. pololetí 2007 do svých rozpočtů celkem 181,9 mld. Kč, což představuje plnění rozpočtu ve výši 48,7 % a nárůst příjmů proti 1. pololetí minulého roku o 8,4 mld. Kč. **Regionální rady** získaly do svých rozpočtů 0,9 mld. Kč, což představuje necelou třetinu (29,8 %) předpokládaných ročních příjmů.

V souhrnu získaly rozpočty územních samosprávných celků, DSO a regionálních rad 182,6 mld. Kč.

Bilance příjmů a výdajů obcí, krajů, DSO a regionálních rad*)

v mld. Kč

	Rozpočet 2007 po změnách	Skutečnost k 30. červnu 2007	Plnění upraveného plánu v %
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	376,4	182,6	48,5
z toho . kraje	133,1	63,2	47,5
obce a DSO	251,0	122,0	48,6
Výdaje celkem (po konsolidaci)	383,1	164,4	42,9
z toho . kraje		58,8	43,6
obce a DSO	255,7	108,9	42,6
Saldo příjmů a výdajů (po konsolidaci)	-6,7	18,1	x
z toho . kraje		4,3	
obce a DSO		13,1	

*) Z důvodu konsolidace, jejímž smyslem je očistit údaje o rozpočtu nebo skutečnosti peněžních operací o interní přesuny peněžních prostředků uvnitř jednotky nebo mezi jednotkami na úrovni sumářů, za které se operace sledují, je součet na úrovni republiky odlišný od součtu jednotlivých úrovní, tj. obcí a DSO, krajů a regionálních rad.

Celkové výdaje územních samosprávných celků, DSO a regionálních rad byly čerpány ve výši 164,4 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu ve výši 42,9 % (výdaje byly o 2,1 mld Kč vyšší nežli v 1. pololetí 2006). Obce se na celkových výdajích podílejí 66,2 %.

Územně samosprávné celky, DSO a regionální rady tak v prvním pololetí 2007 ukončily své hospodaření s převahou příjmů nad výdaji v celkové výši 18,1 mld. Kč; kraje vykazují přebytek 4,3 mld. Kč, obce 13,1 mld. Kč a regionální rady 0,8 mld. Kč.

Příjmy a výdaje krajů

Celkové příjmy krajů ke konci 1. pololetí 2007 dosáhly 63,2 mld. Kč, z toho **přijaté transfery** poskytnuté krajům ve výši 39,1 mld. Kč.

Kraje vykázaly ke konci pololetí **daňové příjmy** ve výši 22,0 mld. Kč, tj. plnění na 48,3 % rozpočtu po změnách. Proti 1. pololetí roku 2006 vzrostly daňové příjmy o 10,7 %. Daň z příjmů fyzických osob dosáhla 6,0 mld. Kč (plnění rozpočtu po změnách na 49,8 %) a daň z příjmů právnických osob 6,2 mld. Kč (plnění rozpočtu po změnách na 45,2 %). Objemově nejvýznamnější je daň z přidané hodnoty, která je vykazována ve výši 9,9 mld. Kč (plnění rozpočtu na 49,3 %). Proti 1. pololetí 2006 vzrostly daň z přidané hodnoty a daně z příjmů fyzických osob shodně o 0,5 mld. Kč, daň z příjmů právnických osob vykázala růst o 1,1 mld. Kč.

Zbývající část vlastních příjmů tvoří nedaňové a kapitálové příjmy. **Nedaňové příjmy** dosáhly ke konci sledovaného období výši 1,8 mld. Kč, tj. plnění rozpočtu na 59,6 %. Proti roku předchozímu se nedaňové příjmy výrazně zvýšily. **Kapitálové příjmy** dosáhly výše 0,3 mld. Kč.

Vlastní příjmy krajů dosáhly výše 24,1 mld. Kč a vzrostly meziročně o 13,1 % a představovaly 38,1 % celkových příjmů.

Celkové výdaje krajů dosáhly ke konci prvního pololetí 58,8 mld. Kč, to představuje plnění rozpočtu 43,6 %. Rozhodující část výdajů krajů představují neinvestiční výdaje, které ve sledovaném období činily 54,3 mld. Kč, tj. 92,4 % celkových výdajů.

Příjmy a výdaje obcí a DSO

Celkové příjmy obcí a DSO dosáhly ke konci sledovaného období 122,0 mld. Kč, což je o 7,6 mld. Kč více proti srovnatelnému období roku 2006. Obce vykazují plnění rozpočtu po změnách ve výši 48,6 %. Rozhodující část představují vlastní příjmy, které tvořily v 1. pololetí 72,6 % z celkových příjmů a jejich podíl se meziročně nezměnil.

Příjmy obcí a DSO

v mld. Kč

	Skutečnost k 30.6.2006	Rozpočet 2007		Skutečnost k 30.6.2007	Plnění v %	Index 2007/2006
		schválený	po změnách			
I. Daňové příjmy	64,8	139,1	139,1	71,6	51,5	110,5
II. Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	11,8	23,5	23,5	11,9	50,7	101,2
III. Kapitálové příjmy	6,7	14,3	14,3	5,1	35,8	76,3
Vlastní příjmy (po konsolidaci)	83,3	176,9	176,9	88,6	50,1	106,4
IV. Přijaté transfery (po konsolidaci)	31,1	71,2	74,1	33,4	45,1	107,2
Příjmy celkem po opravě (po konsolidaci)	114,4	248,1	251,0	122,0	48,6	106,6

Základním zdrojem příjmů obcí jsou **daňové příjmy**, jejich podíl na celkových příjmech obcí dosáhl 58,7 % a byl tak o 2,1 procentního bodu vyšší nežli v pololetí minulého roku. **Nedaňové příjmy** se na celkových příjmech obcí podílejí 9,8 % a **kapitálové příjmy** 4,2 %.

Další objemově významnou součástí příjmů jsou **přijaté transfery od veřejných rozpočtů a převody z vlastních fondů**. Ke konci 1. pololetí jejich souhrnná výše dosáhla 33,4 mld. Kč, tj. 45,1 % ročního rozpočtu. Rozhodující podíl přitom představovaly **transfery ze státního rozpočtu, státních fondů**, které činily celkem 27,2 mld. Kč, tj. 22,3 % všech příjmů obcí, zbývající část tvořily **dotace od krajů** (0,8 mld. Kč) a **převody z vlastních fondů** obcí (5,3 mld. Kč).

Rozhodující část daňových příjmů tvořily **daně z příjmů fyzických osob** (17,0 mld. Kč, přírůstek 7,9 %), **daně z příjmů právnických osob** (20,6 mld. Kč, přírůstek 16,0 %), **daň z přidané hodnoty** (23,6 mld. Kč a přírůstek 5,1 %) a **daně a poplatky z vybraných činností a služeb** (7,8 mld. Kč, přírůstek 11,6 %).

Celkové výdaje obcí a DSO ke konci 1. pololetí 2007 dosáhly výše 108,9 mld. Kč a na celkových výdajích územních samosprávných celků podílejí ve výši 66,2 %. Celkové výdaje obcí a DSO byly o 2,5 % vyšší než v 1. pololetí 2006 a tvořily pouze 42,6 % rozpočtu po změnách.

Běžné výdaje obcí tvoří tři čtvrtiny celkových výdajů obcí. Ke konci pololetí běžné výdaje dosáhly 83,4 mld. Kč, ve srovnání se stejným obdobím minulého roku byly vyšší o 3,7 mld. Kč.

Kapitálové výdaje obcí se ve srovnání s pololetím předchozího roku mírně snížily, a to o 1,0 mld. Kč a dosáhly 25,5 mld. Kč.

Hospodaření regionálních rad regionů soudržnosti

Regionální rady, které v polovině minulého roku zahájily svou činnost ve všech regionech soudržnosti, představují zcela nové subjekty soustavy územních rozpočtů.

V první polovině roku dosáhly **příjmy** regionálních rad 0,9 mld. Kč, to představuje necelou třetinu výše předpokládané rozpočtem (29,7 %). Příjmy od krajů činily 0,1 mld. Kč, příjmy ze státního rozpočtu tvořily 0,8 mld. Kč.

Celkové **výdaje** regionálních rad dosáhly pouze 0,1 mld. Kč a soustředily se především do skupiny běžných výdajů, tj. na financování vlastního provozu regionálních rad. Regionální rady tak hospodařily s přebytkem 0,8 mld. Kč.